

EDUSKUNNAN
LAKIVALIOKUNTA

Helsingissä

25 päivänä lokakuuta 1994

Lausunto n:o 8

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Eduskunta on 4 päivänä lokakuuta 1994 lähettäessään hallituksen esityksen n:o 190 laiksi valtion eläkelain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevalle käsittelyä varten määrännyt, että lakivaliokunnan on annettava lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Arja Manner oikeusministeriöstä, nuorempi hallitussihteeri Erik Strömberg valtiovarainministeriöstä, ylitarkastaja Maritta Hirvi sosiaali- ja terveysministeriöstä, hallitusneuvos Sakari Sippola korkeimasta hallinto-oikeudesta, vakuutusuomari Erkki Noronen vakuutus-oikeudesta, sosiaalisihhteeri Aarne Lehkonen Valtion Yhteisjärjestö VTY ry:stä, lakimies Oili Leppälampi Toimihenkilöiden neuvottelujärjestö TNJ ry:stä ja lakimies Markku Kojo Akavasta.

Hallituksen esitys. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion eläkelain ja eräiden muiden lakien muutoksenhakusäännöksiä niin, että julkisyhteisöjen palveluksessa olevan henkilöstön eläkeasioissa tulisi ylimmäksi valitusviranomaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden sijasta vakuutus-oikeus.

Esityksen keskeisenä tavoitteena on yhtenäistää lainkäyttömenettelyä eläkeasioissa. Julkisen ja yksityisen alan eläkejärjestelmät ovat viime vuosina perusteiltaan yhdenmukaistuneet. Eläkevalitusten keskittäminen yhteen ylimpään valitusviranomaiseen turvaisi osaltaan yhtenäisen käytännön syntymistä ja helpottaisi valituksen tekemistä asianosaisen kannalta.

Vakuutus-oikeuden lääkärijäsen sekä virkamies-oikeudellista asiantuntemusta ja työolojen tuntemusta edustavat maallikkojäsenet osallistuisivat valitusten käsittelyyn julkisyhteisöjen palveluksessa olevan henkilöstön eläkeasioissa samalla tavalla kuin muissakin eläkeasioissa.

Esityksen yhtenä tavoitteena on parantaa myös korkeimman hallinto-oikeuden mahdollisuuksia säilyttää valitusasioiden keskimääräinen käsittelyaika nykyisenä tai lyhentää sitä.

Valiokunnan kannanotot. Valiokunta pitää hallituksen esitystä tavoitteiltaan oikeana ja näin ollen puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Työkyvyttömyyseläkeasioissa korkein hallinto-oikeus hankkii usein terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen lausunnon, koska korkeimmassa hallinto-oikeudessa ei ole lääkärijäseniä. Vakuutus-oikeuden kokoonpanossa on puolestaan otettu huomioon lääketieteellisen asiantuntemuksen tarve. Lisäksi vakuutus-oikeutta koskeva laki mahdollistaa ulkopuolisten asiantuntijalausuntojen pyytämisen, ja valiokunta pitää tärkeänä, että tätä mahdollisuutta käytettäisiin hyväksi riittävän laajan lääketieteellisen asiantuntemuksen ja ulkoisen luotettavuuden takaamiseksi.

Julkisen alan eläkeasioiden käsittelyn keskitämisellä yhteen ylimpään valitusviranomaiseen pyritään yhtenäisen oikeuskäytännön kautta parantamaan oikeusturvaa. Valiokunnan käsityksen mukaan oikeusturvan kannalta on keskeistä myös se, että ratkaisut perustellaan riittävän hy-

vin kaikissa eläkeasioita käsittelevissä elimissä. Tällöin eläkkeenhakijan olisi mahdollista arvioida eläkepääätöksen oikeellisuutta ja harkita perusteellisesti muutoksenhaun tarve.

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta kunnioittavasti esittää,

että sosiaali- ja terveysvaliokunta laatiessaan mietintöään ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Lax, varapuheenjohtaja Halonen, jäsenet Aittoniemi, Häkä-

mies, Komi, Korteniemi, Piha, Polvi, Savela, Seivästö, Suhola, Tykkyläinen ja varajäsen Koskinen.
